

Översikter och meddelanden

Statsvetenskaplig Tidskrifts redaktion

De tidigare aviserade förändringarna i redaktionen på Statsvetenskaplig Tidskrift har nu genomförts. Vid årsskiftet lämnade Torbjörn Vallinder sitt uppdrag som redaktionssekreterare och efterträddes av Lennart Lundquist. Samtidigt tillträdde Anders Sannerstedt som bitr. redaktionssekreterare.

Vid sammanträde med Fahlbeckska stiftelsens kollegium i oktober 1984 framförde preses, Birgitta Odén, kollegiets tack till Torbjörn Vallinder för det förnämliga sätt på vilket han svarat för inte mindre än femton årgångar av tidskriften.

För den nya redaktionen känns det angeläget att tacka Torbjörn. Hans energi och aldrig sinande uppslagsrikedom framstår som föredömen. En första målsättning är att bibehålla den höga nivå som karakteriserar hans femton årgångar, och vi är medvetna om att det är en högt ställd ambition. Vi hoppas naturligtvis kunna utnyttja Torbjörns erfarenheter och ser fram mot de många bidrag han nu kommer att få tid att skriva.

Lennart Lundquist

Åsiktsöverensstämmelsen mellan väljare och valda. Några reflektioner kring ett demokrati-problem*

1. Inledning

Namnet på disciplinen skiftar mellan länder och språkgrupper, ibland även inom länder och språkgrupper. Statsvetenskapen är i Norden känd under namnen allmän statslära, statskunskap och politologi; och i den anglo-saxiska kontexten under benämningar såsom 'political studies', 'government' och 'political science'. De terminologiska variationerna går att föra tillbaka på de olika juridiska, historiska och beteendevetenskapliga forskningstraditioner, som präglat disciplinen från början av detta århundrade till våra dagar; och de kan inte utan vidare avfärdas som ett uttryck för universitetsadministrativt godtycke.

Gemensamt för de olika benämningarna är att de på ett eller annat sätt drar uppmärksamheten till staten,

regeringen, styrelseskicket eller det politiska systemet. Ämnet har av naturliga skäl haft sin geografiska tyngdpunkt förlagd till USA, Kanada, Storbritannien, samväldet och Västeuropa; och har, också av förstäligen skäl, i hög grad uppmärksammat diverse demokratiproblem. Åsiktsöverensstämmelsen mellan väljare och valda, som jag fortsättningsvis kommer att uppehålla mig vid, ligger inom ramen för denna forskningstradition, men får i allmänhet vika för andra frågeställningar. Och detta trots problemets uppenbara relevans för den representativa demokratin, som blir ganska ihålig om riksdagsmännen inte gör det teorin kräver av dem – att i riksdagen föra väljarnas talan.

Problemet uppmärksammas visserligen av och till, men belyses alltför sällan med relevanta data. Riksdagen som social elit är ett återkommande tema i sociologisk och statsvetenskaplig forskning, med uppenbara beröringspunkter med frågan om åsiktsöverensstämmelse mellan väljare och valda. Liknande kommentarer kan göras om de spelteoretiskt inspirerade undersökningar av det parlamentariska röstningsbeteendets inre dynamik, som

*Statsvetenskaplig Tidskrift publicerar här den föreläsning med vilken Sten Berglund den 9 maj 1984 tillträdde den svenskspråkiga professuren i allmän statslära vid Helsingfors universitet. Den bygger på data från det av Riksbankens Jubileumsfond stödda projektet "Demokrati och byråkrati i inrikes- och utrikespolitik", som i samverkan genomförts av de statsvetenskapliga institutionerna i Stockholm, Umeå och Uppsala.

Projektet utgick från den klassiska föreställningen att det i moderna västerländska demokratier råder ett spänningsförhållande mellan demokrati å den ena sidan och internationell politik å den andra, och gjorde till sin huvuduppgift att besvara i frågan hur och i vilken utsträckning utrikespolitiken i ett sådant land skiljer sig från inrikespolitiken.

Projektledare med samordnade anslag var Kjell Goldmann (Stocholm). Sten Berglund (Umeå) och Gunnar Sjöstedt (Stockholm) svarade för var sin empirisk undersökning på temat representation respektive politikprocesser. Projektet avrapporteras i sin helhet i boken "Democracy and Foreign Policy" (Gower, forthc.)